

Skötselplan för naturreservatet Lunden

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Lunden är dels att bevara och utveckla en traditionellt hävdad och trädklädd naturbetesmark dels att bevara och synliggöra en väl utbildad rullstensås.

I syftet ingår följande delsyften:

- Bevara och utveckla naturtyperna trädklädda betesmarker och artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Bevara och förstärka funktioner och strukturer som gamla och grova träd, hålträd, boträd, brynmiljöer, välhävdad gräsmark och örtrikt fältskikt så att de förekommer i för naturtyperna gynnsam omfattning.
- Bevara för området typiska arter som till exempel brudbröd, solvända, gullviwa, backnejlika, tjärblomster, kattfot, axveronika, prästkrage, ängsvädd, svinrot, gökärt och gulpudrad spiklav så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Bevara och förstärka populationerna av skyddsvärda och rödlistade arter som till exempel göktyta, smalbladig lungört, fältgentiana, slåttergubbe, klasefibbla, korskovall, spindelört och backsippa så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Bevara och synliggöra rullstensåsen och för området kulturhistoriska landskapselement som till exempel trädgårdsgårdar.
- Bedriva friluftsliv, forskning och undervisning i den mån det inte strider mot ovanstående delsyften.

2. Beskrivning av området

Naturreservatet Lunden är beläget ca 1 mil väster om Målilla, strax väster om Östra Årena vid Emåns norra strand.

Reservatet är 4,2 hektar stort och utgörs av en trädklädd naturbetesmark belägen på en markant rullstensås. Området har under lång tid hävdats genom slåtter eller bete och här finns en sällsynt rik och intressant flora med flera skyddsvärda och rödlistade arter.

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Lunden
Objektnummer	2002267
Skyddsform	Naturresevat
Län	Kalmar
Kommun	Hultsfred
Fastighet och fastighetsägare	Del av Östra Årena 2:11,
Nyttjanderätter	Jordbruksarrendator
Totalareal (ha)	4,0
Landareal (ha)	4,0
Areal produktiv skogsmark (ha)	0
Naturtyper, naturvårdsregistrets indelning:	Areal (ha)
Betesmark	4,0
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
Trädklädd betesmark, 9070	2,9
Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen, 6270	0,4
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	• Trädklädda betesmarker, 9070 • Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen, 6270
Strukturer	• Grova träd • Mulmträd • Hålträd • Boträd • Örttrikt fältskikt • Brynmiljöer
Arter	Smalbladig lungört, spindelört, fältgentiana, korskovall, slåttergubbe, klasefibbla, back-sippa, skuggorangelav, gul dropplav, rödbrun blekspik, sandödla, svävflugelik dagsvärmare, göktyta, hämpling, mindre hackspett

Friluftsliv	• Besöksobjekt • Naturupplevelse • Geologi/rullstensås • Landskapsbild
-------------	--

2.2 Områdets bevarandevärden

2.2.1 Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Markhistorik och kulturhistoriska bevarandevärden

Lunden ligger i Målilla socken, och är en del av det riksintresse för kulturmiljövården som benämns Årena (K 74). Enligt riksintressets områdesbeskrivning ingår området i *ett odlingslandskap med välbevarad bebyggelse enligt ett för Emådalen typiskt lokaliseringsmönster*. Området kring Emådalen med dess våtmarker, strand- och torrängar har tydligt påverkat kulturlandskapet. Det är främst runt Emån som den tidiga etableringen i området skett, ett bosättningsmönster som är tydligt än idag.

Naturrestatet Lunden ingår i byn Östra Årena och har hävdats som betes- och slåttermark under en lång tid, med rötter främst i tidig medeltid. Det är just Lundens långa hävdtradition som betes- och slåttermark som utgör de höga natur- och kulturhistoriska bevarandevärdena. De tidigaste skriftliga beläggen för byn Östra Årena är ifrån 1421. Byn benämns då *Åhrenom*. År 1545 återkommer byn i det skriftliga medeltida källmaterialet och benämns *Aarena*, och här finns då två skattehemman. Östra Årena är idag en radby med flera äldre bevarade mangårdsbyggnader. Byn storskiftades 1794. Området där reservatet idag ligger var uppdelat på tre olika markslag, se bilaga 2.4. Halva Lunden mot NV och S mot Emån kallas då *Lunden med kullen* och brukades då som slåttermark. Från denna fick man 1 lass vall om året. Resten av området var uppdelat i en beteshage som kallas *Kalfhagen*, närmast slåttermarken. Den andra halvan är åkermark i träda. 1918 har lagaskiftet genomförts. Under 1800-talet övergavs ofta slåttermarken, och vallen övergick till att odlas på åkrar. Så skedde även vid Lunden och vid laga skifte 1918 hade området vid Lunden övergått till främst betesmark, med åker i SO där den gamla åkermarken ligger idag.

Inom reservatet finns inga fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar registrerade. Däremot har ett lösfynd hittats i form av en tjocknackig yxa strax SV om Östra Årena, ca 130 m ÖSÖ om Lunden. Detta fynd skulle kunna tyda på en etablering så tidigt som under yngre stenålder (neolitikum). I Stensryd by, ca 2,5 km ÖSÖ om Lunden, finns ett gravfält från yngre järnålder. Det historiska källmaterialet och fornlämningsbilden visar dock på det stora hela främst en tidigmedeltida etablering. Dagens bylägen har sitt ursprung i denna etablering, vilket innebär att äldre strukturer och lämningar troligtvis finns under denna.

Här finns även en plats med tradition kopplad till dödisgropen i reservatets östra del. Nils Dackes män skall ha grävt denna grop för att få fram vatten till sina hästar under ett krigsslag mot danskarna, enligt fornminnesregistret. Traditionen säger mer om åsryggens och dödisgropens betydelse i människors medvetande som tydliga avvikelser i landskapet, än historiska fakta.

Nuvarande markanvändning

Idag hävdas hela Lunden genom bete och brukar normalt ha en betesbeläggning av ca 15 dräktiga kvigor. Djuren släpps i regel på någon gång under första hälften av juli och tas som regel in under september månad. Beroende på fodertillgång växelbetas Lunden tillsammans med angränsande betesmarker längs Emån. Betestrycket är idag något svagt och uppkommande igenväxningsvegetation röjs regelbundet. Det sena betespåsläppet samt det något svaga betestrycket är en förklaring till att en slåttergynnad flora lyckats överleva i Lunden.

2.2.2 Biologiska bevarandevärden

Solvarma, mer eller mindre torra och örtrika backar, sluttningar och åsar utgör påfallande ofta s.k. "hotspots" i landskapet vad avser den biologiska mångfalden. Lundens naturreservat utgörs av en fin och välbevarad rullstensås och som med sin sammansättning av värdefulla träd, solvarma örtrika torrängar och lundartade miljöer utgör just en sådan hotspot. Den direkta närheten till Emån bidrar till ett mycket gynnsamt klimat för såväl växter, djur som svampar. Lunden har under mycket lång tid hävdats genom bete och slåtter vilket också har varit helt avgörande för att områdets höga biologiska värden bibehållits. Naturbetesmarken här vid Lunden är unik och utgör utan tvekan en av länets värdefullaste trädklädda betesmarker.

Vegetationstyperna i Lunden är synnerligen välutvecklade och mycket artrika. Här återfinns både örtrika torrängar såväl som mer friska ängstyper i de trädklädda och lundartade partierna. Torrängarna är mest utbildade på åsens östra och södra del och i de centrala och norra delarna är vegetationen av något friskare typ. Den plana betesmarken som omger åsarmarna i östra delen har tidigare varit brukad som åker men har sedan länge återgått till öppen betesmark. Marken bär dock fortfarande spår av ett ökat näringsinnehåll och floran är här mer artfattig jämfört med övriga delar av reservatet. I reservatets västra del är vegetationssamhället i en yngre successionsfas på grund av den före detta och nu mera efterbehandlade grustakten.

Större delen av reservatet utgörs av en trädklädd betesmark där trädskiktet i huvudsak domineras av björk med inslag av grov ek, asp, lind, rönn, oxel, tall och fågelbär. Där reservatet gränsar till Emån finns också en trädridå av bland annat al och sälg. I reservatets centrala delar återfinns de högsta trädvärdena i form av fle-

ra gamla och grova ekar, både med hål- och mulmbildningar. I reservatets östra del finns en björk som bär spår av hamling.

Buskskiktet röjs återkommande och är idag på grund av röjningar utförda under 2005 relativt glest och består främst av hassel, nypon och en.

Historiskt har Lunden under lång tid hävdats genom bete och slåtter och här finns ett mycket stort antal hävdgynnade arter representerade. Trots att slåtern sedan länge upphört har ett stort antal slåttergynnade arter lyckats överleva. Bland de tydligt hävdgynnade kärlväxterna som växer i Lunden är cirka hälften speciellt gynnade av bete och cirka en fjärdedel speciellt gynnade av slåtterbruk. Bland de typiskt betesgynnade arterna kan nämnas lundtrav, småfingerört, jordklöver, sandviol, kattfot, sandmaskrosor, knägräs och låsbräken. Bland de mer slåttergynnade arterna syns tidig fältgentiana, slåtterfibbla, gökärt, klasefibbla, slåttergubbe, sommarfibbla, svinrot, prästkrage, lundstarr och korskovall. Flera av växternas spridningsförmåga gynnas också av betesdjurens tramp och i Lunden representeras sådana arter av till exempel backnejlika, knölsmörlomma, mandelblomma och vårförgätmigej. Andra växter värda att nämnas är axveronika, tjärblomster, backsippa, ängshavre, solvända, darrgräs, midsommarblomster och de mer vanligt förekommande arterna som till exempel fårsvingel, rölleka, kruståtel och vitsippa. Floran i Lunden är unik och till de mest sällsynta och skyddsvärda växterna hör de rödlistade arterna spindelört (NT), smalbladig lungört (EN), tidig fältgentiana (VU) och korskovall (NT).

På de grova ekarna i området har flera rödlistade och skyddsvärda lavar hittats som till exempel rostfläck, skuggorangelav (NT), gul dropplav (NT), rödbrun blekspik (NT), sotlav, brun nållav och gulpudrad spiklav. De gamla och grova träden utgör också boplatser för såväl insekter som fåglar. Insekter som bygger sina bon i de grova träden är bland annat bålgeting och blanksvart trämyra. Fågelfaunan i Lunden är mycket individ och artrik och på vår och försommar möts man av ett stort antal sångfåglar. Intressanta fågelarter som brukar häcka i området är bland annat göktyta (NT), mindre hackspett (NT), drillsnäppa, skogssnäppa, hämpling (NT), trädläcka, stjärtmes och hornuggla. Bland andra intressanta fåglar som häckar tillfälligt eller födosöker i området kan nämnas nötkråka (NT), backsvala (NT), kungsfiskare (VU), nattskär (VU), mindre flugsnappare (NT), morakulla och svartvit flugsnappare.

Naturreservatet ingår inte i nätverket Natura 2000 men det rika fältskiktet och den långa hävdkontinuiteten tillsammans med de höga trädvärdena medger att de trädklädda delarna av reservatet kan föras till naturtypen Trädklädd betesmark, 9070, enligt kriterierna i Habitatdirektivets Natura 2000-naturtyper. Åsens östra torrängar är också av mycket hög kvalitet och kan därmed föras till naturtypen Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen, 6270, se bilaga 2.3.

Reservatet ligger inom riksintressen för naturvård (Emåns vattensystem, N17) och ingår i det regionala Bevarandeprogrammet för odlingslandskapet (klass 3) samt i länets Naturvårdsprogram där området bedöms ha högsta naturvärde (klass 1).

2.2.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Berggrunden består av granit som norr om reservatet bildar kraftigt markerade höjdparter. Graniten är ganska grovkornig, rik på starkt röd fältspat och välkristalliserad. De lösa jordarterna i området består av isälvsmaterial. Mo och sandfraktionerna dominerar troligen åsens översta skikt. Längs Emån i övrigt är märkliga sandiga-moiga sediment vanliga.

Reservatet är beläget på en del av Järdaåsen vilken sträcker sig genom landskapet i ungefärlig öst-västlig riktning. Åsryggen vid Lunden har ett mjukt rundat krön och höjer sig ca 10 meter över Emån. Åsen slutar i reservatets östligaste del med två kullformade, 5-6 meter höga skänklar vilka omsluter en dödisgrop. Åsens mineralsammansättning och vattengenomsläpplighet varierar från de högsta delarna ner mot åsfoten och ger upphov till en successiv övergång mellan olika vegetationssamhällen.

Väster om reservatet och i reservatets västra del har det tidigare bedrivits grustäkt. Intresset för att bedriva ytterligare täkt i området var en av anledningarna till att skydda området som naturreservat. Idag är åsslänten efterbehandlad och planterad med tall.

I länsstyrelsen grusinventering förs åsryggen vid Lunden till klass 1, synnerligen skyddsvärd.

2.2.4 Bevarandevärden för friluftslivet

Naturreservatet Lunden är beläget alldeles intill Emåns strand och utgör där ett vackert och markant inslag i landskapsbilden. Under vår och sommar möts man av ett stort antal sångfåglar och en påtaglig blomsterprakt. Reservatet lämpar sig väl för avkoppling och naturupplevelse. Reservatets stora artrikedom medger också möjlighet till egna studier av såväl växter, fåglar som insekter. Även åsryggen, de båda åsarmarna samt dödisgropen är intressanta geologiska landskapselement som kan studeras på egen hand.

Tillgänglighet

Reservatet är i sin helhet inhägnat av till största delen trädgårdsgård. Vid parkeringen samt på ytterligare två ställen finns stättor som leder in till reservatet. Åsryggen höjer sig ca 10 meter över omgivande betesmark och större delen av åsens sidor är relativt starkt sluttande. Små strövstigar finns bitvis längs åsens sidor och uppe på krönet. I den västra delen, uppe på åskrönet, finns bord och bänkar utsatta. I anslutning till parkeringen finns ett utedass.

Reservatet kan nås från den allmänna vägen 127 mellan Målilla och Järnforsen. I anslutning till väg 127 finns en hänvisningsskylt till reservatet.

3. Generella råd och riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och floran sparas så som grova träd, hålträd, boträd och brynmiljöer. Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, t.ex. röjning, avverkning, bränning och uttransport av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark och fornlämningar inte uppkommer. Gagnvirke tillfaller markägaren.

Träd som fallit eller hotar falla ned över befintliga vägar, stigar, ledningsgator, stängsel, åker eller betesmarker får upparbetas och avlägsnas. Träd som är värdefulla för faunan och floran, exempelvis grova och gamla träd ska dock flyttas och lämnas kvar på lämplig plats i reservatsområdet. Samråd ska ske med Naturvårdsförvaltaren.

Om avverkning av träd som är värdefulla för faunan och floran blir aktuell i anslutning till ledningsgator bör trädet i första hand dödas genom ringbarkning eller toppkapning. Samråd ska ske med Naturvårdsförvaltaren.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Utgångspunkter vid indelning av skötselområden och bevarandemål

Reservatet är indelat i 3 skötselområden. Avgränsning av skötselområdena 1-2 framgår av bifogad skötselplanekarta, bilaga 2.1. Skötselområde 3 omfattar hela reservatet.

Skötselområdena är:

1. Trädklädd betesmark
2. Öppen betesmark, f.d. kultiverad
3. Friluftsliv

Indelningen i olika skötselområden baseras på att områden med liknande naturtyper, markanvändning och bevarandemål samlas till ett skötselområde.

Begreppet bevarandemål anger den kvalitet och kvantitet som ett bevarandevärde ska ha för att gynnsamt tillstånd ska anses föreligga inom reservatet. För varje skötselområde har bevarandemål preciserats. Bevarandemål ska kunna följas upp.

4.1 Skötselområde 1: Trädklädd betesmark (3,3 ha)

Beskrivning: Skötselområdet innefattar åsen och utgörs av naturtyperna trädklädd betesmark (9070) samt på den östra delen av åsen av artrika silikatgräsmarker (6270). Trädsiktet utgörs främst av björk, med värdefulla inslag av grov ek. Busksiktet är idag på grund av röjningar utförda under 2005 relativt glest och består främst av hassel, nypon och en. Ett visst inslag av död ved förekommer. Floran är mycket artrik.

Hela skötselområdet ingick under perioden 2000-2005 i miljöstödet med tilläggsersättning. Skötselområdet ingår tillsammans med skötselområde 2 i en betesfälla vilken till största delen är inhägnad med trädgårdesgård. I skötselområdet ingår även den planerade parkeringen som finns beskriven under skötselområde 3, friluftsliv.

Bevarandemål:

- Arealen trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 2,9 ha.
- Arealen artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen (6270) ska vara minst 0,4 ha.
- Busksiktet av främst en och hassel ska ha en krontäckning mellan 5-10%.
- Minst 90% av betesmarken ska vara avbetad vid vegetationsperiodens slut och ingen skadlig förnaansamling ska förekomma.
- Skötselområdet ska tillsammans med skötselområde 2 vara inhägnad med en trädgårdesgård i ett väl underhållet skick.

- Typiska arter knutna till naturtyperna trädklädd betesmark (9070) och artrika silikatgräsmarker (6270) ska leva kvar och ha ett gynnsamt tillstånd. Exempel på för området typiska arter är brudbröd, solvända, gullviva, backnejlika, tjärblomster, kattfot, axveronika, prästkrage, ängsvädd, svinrot, gökärt och gulpudrad spiklav.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel göktyta (NT), spindelört (NT), smalbladig lungört (EN), tidig fältgentiana (VU), korskovall (NT), slåttergubbe, klasefibbla och backsippa ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder:

Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift. Eftersom många av de hävdgynnade växterna som finns i reservatet gynnas av slåtterbruk ska ett sent betespåsläpp ske. Detta för att många av de slåttergynnade växterna ska hinna gå i blom och fröa av sig. Lämpligt betespåsläpp ett normalår är någon gång under början till mitten av juli. När marken är avbetad ska djuren flyttas från reservatet till alternativ betesmark för att inte onödigt slitage och/eller överbete ska ske. Det är viktigt att inte reservatet sambetas med intilliggande betesmark eftersom det kan leda till en oönskad näringsanrikning i reservatet.

Eftersom floran på och i anslutning till åsen bär tydliga spår av ett äldre slåtterbruk är det inget hinder att bruka vissa delar av betesmarken som äng om sådana önskemål skulle finnas. Det är då viktigt att slåtteraggregatet är av skärande typ.

Återkommande röjningar av främst buskskikt men även trädskikt ska ske fortlöpande vid behov. Framförallt ska träd och buskar runt de grova ekarna hållas undan. Särskilt behöver en del av hasseln beskäras med jämna mellanrum för att inte skugga ut floran. Det är dock viktigt att spara en del buskar, speciellt en och blommande buskar, då de bland annat utgör viktiga boplatser för flera fågelarter och fungerar som pollenkällor för flera olika insekter. Död ved i form av till exempel vindfällen, torrakor och lågor ska generellt lämnas kvar. De senaste röjningarna utfördes under december 2005 och nästa röjningstillfälle bör därför dröja ytterliggare några år.

Ett löpande underhåll och komplettering av gärdesgård ska ske. Gagnvirke tillfaller markägaren.

4.2 Skötselområde 2: Öppen betesmark, f.d. kultiverad (0,7 ha)

Beskrivning: Skötselområdet hävdas genom bete och innefattar den flacka före detta åkermarken i reservatets östligaste del. I området finns en relativt stor och djup dödisgrop som oftast torkar ut under sommaren. Busk och trädskikt saknas. Hela skötselområdet ingick under perioden 2000-2005 i miljöstödet med tilläggsersättning. Skötselområdet ingår tillsammans med skötselområde 1 i en betesfälla vilken till största delen är inhägnad med trägärdesgård.

Bevarandemål:

- Minst 90% av betesmarken ska vara avbetad vid vegetationsperiodens slut och ingen skadlig förnaansamling ska förekomma.
- Skötselområdet ska tillsammans med skötselområde 1 vara inhägnad med en trägårdesgård i ett väl underhållet skick.

Skötselåtgärder:

Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift. Marken bär fortfarande spår av ett ökat näringsinnehåll och växtligheten är idag relativt kraftig med ett stort inslag av hundäxing, tuvtåtel, syror och andra högvuxna örter. Bitvis finns inslag av mer hävdgynnade arter som sprider sig från åsen. På grund av det sena betespåsläppet hinner vegetationen normalt bli högvuxen och relativt obegärlig för betesdjuren. För att göra betet mer begärligt för djuren, utarma näringsinnehållet i marken och på sikt öka artrikedomen av växter och djur ska marken slås av maskinellt och höet fraktas bort. Slåttern bör utföras i samband med att djuren släpps på. Val av slåtteraggregat är inte av någon större betydelse. Slåttern utförs till att börja med som en engångsåtgärd. Om betesdjuren inte hållit tillbaka vegetationen och det efter vegetationsperiodens slut fortfarande finns en tydlig förnaansamling bör upprepad slåtter utföras nästa år och därefter vid behov.

Ett löpande underhåll och komplettering av gårdesgård ska ske.

4.3 Skötselområde 3: Friluftsliv

Beskrivning:

Hela naturreservatet ligger i en inhägnad betesfålla. Man kan som besökare vandra nedanför eller uppe på åschrönet för att ta del av och uppleva områdets naturvärden och landskapselement.

Idag finns ett antal anläggningar för friluftslivet i eller i anslutning till reservatet. De utgörs av ett bord med bänkar uppe på åsen, tre stättor, två informationsskyltar, ett sopkärl samt ett utedass i mindre bra skick. Från väg 127 finns också en hänvisningsskylt mot reservatet. Idag saknas iordningställd parkeringsplats.

Bevarandemål:

- Minst två väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet ska finnas.
- Minst ett bord med bänkar ska finnas.
- En parkeringsplats med utrymme för minst tre bilar ska finnas.
- Ett väl underhållet utedass och ett sopkärl ska finnas.
- Information om reservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.
- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade.

Skötselåtgärder:

En liten del av en åkermark som hör till skötselområde 1 iordningställs som parkering, se bilaga 2.1. Parkeringen ska ge plats för cirka tre-fem bilar. Ytan beläggs med till exempel grus, inhägnas och en parkeringsskylt sätts upp.

Renovering ska ske av den befintliga toaletten alternativt uppsättande av en ny. Tömning av sopkärl och utedass utförs av Hultsfreds kommun på uppdrag av länsstyrelsen.

Nya informationstavlor sätts upp vid de två ingångarna på reservatets norra sida. Fortløpande tillsyn och underhåll av stättor samt bord och bänkar. En ny stätta sätts upp i reservatets sydöstra hörn. I dagsläget är stättan på södra sidan av åsen i mycket dåligt skick och ska tas bort eller repareras.

Den grusade tillfartsvägen från väg 127 till reservatsparkeringen är mycket gropig och bör underhållas i samarbete med markägaren.

5. Bränder och brandbekämpning

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete sker med försiktighet i samråd med reservatsförvaltningen så att naturvärdena (ex jätteekar, känslig flora) inte skadas.

6. Jakt

Rätten till jakt inskränks inte av reservatsbildningen. Om jakt utövas ska den ske på ett sådant sätt att onödiga konflikter med områdets besökare och friluftsliv undviks.

7. Dokumentation och uppföljning

Lundens naturreservat är idag inte utpekad som ett Natura 2000-område, främst på grund av att det är ett så litet reservat. Området har dock så höga värden att det i framtiden med fördel skulle kunna utpekas som ett sådant.

7.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Önskvärt är att åtgärder som inte naturvårdsförvaltaren ansvarar för, som exempelvis betesdrift, ska dokumenteras genom att djurhållaren årligen meddelar djurslag och betesintensitet på blankett som naturvårdsförvaltaren handhåller.

Naturvårdsförvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov. Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål. Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet
Betesdrift	Skötselområde 1 och 2	Djurhållaren	1
Slätter	Skötselområde 2	Länsstyrelsen	1
Röjning	Skötselområde 1	Länsstyrelsen	1
Uppsättning och underhåll av gärdesgård	Skötselområde 1 och 2	Länsstyrelsen	1
Anläggande av parkering	Skötselområde 3	Länsstyrelsen	1
Underhåll av tillfartsväg	Enskild väg från väg 127 till reservatsparkeringen	Länsstyrelse och markägare	1
Underhåll och reparation av stättor	Skötselområde 3	Länsstyrelse	1
Underhåll av toalett och sopkärl	Skötselområde 3	Kommunen	1
Gränsmarkering	Hela reservatet	Länsstyrelse / Lantmäteriet	1
Informationstavlor	Skötselområde 3	Länsstyrelsen	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

Bilagor

2.1 Skötselplanskarta

2.2 Vegetationskarta enligt ViN

2.3 Vegetationskarta enligt Habitatdirektivets natutyper

2.4 Historisk markanvändningskarta, storskiftet 1794.